

Československá meteorologická společnost
při ČSAV

Slovenská meteorologická spoločnosť
pri SAV

I n f o r m a č n í v ě s t n í k
pro členy ČSMLS a SMS

Za obsah odpovídá:

RNDr. Jan Bednář, CSc. vědecký tajemník

Číslo 7

Praha, září 1990

Informační věstník pro členy ČSMS a SMS - číslo 7

O b s a h :

- Jubileum prof. Mikuláše Končeka
- K šedesátinám předsedy ČSMS při ČSAV
doc. RNDr. Jaroslava Kopáčka, CSc.
- Doc. RNDr. Otokar Zikmunda, CSc. - šedesátníkem
- XI. Valné shromáždění ČSMS při ČSAV
- Seminář ČSMS v roce 1991
- Syllaby z jarního běhu seminářů
- Zahraniční časopisy

-o-o-o-o-

Jubileum prof. Mikuláše Končeka

Dňa 12. apríla 1990 by sa bol dožil svojich deväťdesiatin jeden zo zakladateľov československej meteorológie, bývalý riaditeľ Štátneho hydrografického a meteorologického ústavu na Slovensku, Ústavu meteorológie a klimatológie SAV a vedúci Katedry astronómie, geofyziky a meteorológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, člen domácich a zahraničných vedeckých spoločností, vedeckých a edičných rád, kolégií a pod., nositeľ Radu práce a približne dvadsiatich ďalších vyznamenaní, medailí a plakiet, Prof. RNDr. Mikuláš Konček, DrSc., člen korešpondent ČSAV a SAV.

Život prof. M. Končeka bol bohatý a plodný. Veď už len letný pohľad na vedný odbor, v ktorom od svojej mladosti pracoval a ktorému upísal svoj život, ukazuje na obdivuhodný pracovný elán a nadanie. /Pozri Meteorologické zprávy č.2/1970/. Široká škála odborných záujmov sprevádza ho na celej životnej ceste, či už ako študenta na Karlovej univerzite, kde obhájil doktorát ako svoj prvý akademický titul, alebo ako pracovníka na Štátnom meteorologickom ústave v Prahe a v časoch neslobody, ako organizátora meteorologickej služby na Slovensku. Po oslobodení s jeho menom a činnosťou sa spájajú všetky meteorologické pracoviská na Slovensku, najmä však Univerzita, kde vychoval dnešnú generáciu odborníkov.

Pre všetkých meteorológov, rovnako však i pre odborníkov iných vedných odborov, ktorí poznajú jeho rozsiahle životné dielo, je toto jubileum milou príležitosťou k vyjadreniu vďaky a úcty za celoživotné úsilie. Láska k vednému odboru, nevyhasínajúci pracovný elán a srdečný vzťah k spolupracovníkom a študentom boli trvalou črtou a výrazom mnohostrannej vedeckej, pedagogickej a organizačnej činnosti prof. M. Končeka, ktorou obohatil nielen rozvoj meteorológie v našej vlasti a za jej hranicami, ale i život generácie odborníkov, ktorí s ním prichádzali do styku. Bol, je a ostane nám príkladom pracovitosti, vytrvalosti v prekonávaní ťažkostí, vzorom dobrého učiteľa a priateľa.

V rýchlom tempe života si nestačíme uvedomovať, ako neúprosne nám pribúdajú dni, mesiace, roky, desaťročia naplnené prácou a životnými udalosťami. Vďaka prof. M. Končekovi vyrástla nová generácia odborníkov, ktorá pokračuje v ním začatom diele a na kvalitatívne novej úrovni.

Pripomíname si človeka, ktorý mal rozsiahle vedecké, organizačné i priateľské vzťahy a na ktorého spomína široký okruh ľudí ako na svojho učiteľa, vedúceho alebo osobnosť, ktorá mu pomáhala otvoriť bránu do života vedy i praktickej činnosti. Pripomíname si človeka, ktorý vytvoril základy činnosti dnešného Hydrometeorologického ústavu na Slovensku a podieľal sa na ďalšom rozvoji meteorológie tak, že na práci dnešnej generácie odborníkov možno pozorovať vplyv ideí zosnulého.

Pri dnešnom jubileu prof. M. Končeka vyjadrujeme obdiv húževnatosti a úsiliu vynaloženému v maratónnej práci, trvalému pracovnému elánu a optimizmu. Výsledky, ktoré v tomto maratóni dosiahol nám ho budú navždy pripomínať.

Doc. RNDr. Ferdinand Šamaj, DrSc.

K šedesátinám předsedy ČSMS doc. RNDr. J. Kopáčka, CSc.

Dne 23. května t.r. oslavil významné životní jubileum doc. RNDr. Jaroslav Kopáček, CSc. a to v plně vědecké, pedagogické i odborné společenské činnosti. Narodil se v roce 1930 v Jičíně, kde ukončil základní vzdělání včetně zkoušky dospělosti na gymnáziu. Již v mládí, zřejmě vlivem jeho záliby ve sportovním létání, se u něj projevil hluboký zájem o bližší poznání dějů v zemské

atmosféře. Proto v r. 1949 začal studovat na tehdejší přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy fyziku a matematiku. Po úspěšném ukončení prvního dvouletí pokračoval ve studiu meteorologie u prof. Gregora a prof. Brandejse. S nadšením a houževnatostí jemu vlastní se zapojil do vědecké práce. Jeho diplomová práce týkající se předpovědi minimálních teplot je dodnes vzorem, jak lze složitou teorii vhodně využít pro praktické aplikace.

Po úspěšném ukončení studia meteorologie a klimatologie v roce 1953, tehdy již na matematicko-fyzikální fakultě UK, byl přijat jako asistent na Meteorologický ústav MFF UK. V roce 1956 byl jmenován odborným asistentem. V roce 1966 po úspěšné obhajobě disertace získal vědeckou hodnost kandidáta fyzikálně-matematických věd a v roce 1968 akademický titul RNDr. Roku 1977 podal habilitační práci a roku 1979 byl jmenován docentem pro obor meteorologie a klimatologie.

Od samého začátku svého působení na matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy se intenzivně věnoval pedagogické činnosti. Od přednášek týkajících se všeobecné meteorologie přешel k výkladu synoptické meteorologie zahrnující klasické i moderní způsoby analýzy polí meteorologických prvků. V tomto oboru patří mezi přední odborníky naší federativní republiky. Kromě pedagogické činnosti na matematicko-fyzikální fakultě UK řadu let externě působil na přírodovědecké fakultě téže univerzity, kde pro posluchače fyzické geografie přednášel synoptickou meteorologii a dynamickou klimatologii.

Vztah k létání vedl doc. Kopáčka k tomu, že nejenom přednášel meteorologickou problematiku týkající se leteckého provozu, ale své bohaté teoretické i praktické znalosti uplatnil v řadě článků a jako spoluautor též v několika učebnicích pro sportovní letce.

Jeho vlastní vědecká práce je však uložena v několika desítkách původních článků, které se většinou týkají problematiky využití moderních objektivních metod v synoptické meteorologii. V posledních letech se však též intenzivně věnuje otázkám přenosu znečišťujících příměsí v atmosféře.

Pro své odborné kvality je dlouholetým členem několika komisí, např. na pracovišti je v komisi pro rigorózní zkoušky z meteorologie a klimatologie, dále v komisi pro obhajoby kandidátských disertací v oboru meteorologie a klimatologie a v komisi pro obha-

joby doktorských disertací ve stejném oboru. Tím však výčet jubilantovy prospěšné činnosti nekončí. Dlouho byl členem redakčních rad časopisů věnovaných sportovnímu létání, svou neúnavnou prací jistě přispěl k zdárnému průběhu mnoha závodů v bezmotorovém létání. V neposlední řadě je třeba zdůraznit jeho obětavou a nezištnou práci pro Československou meteorologickou společnost při ČSAV. Účastnil se velmi aktivně přípravy rukopisu terminologického a explikativního meteorologického slovníku. Od r. 1981 je předsedou pražské pobočky Československé meteorologické společnosti při ČSAV a pod jeho vedením meteorologické hovory o aktuálních otázkách dosáhly vysokou úroveň. V posledních měsících iniciativně pracoval na obnově stanov této společnosti a v květnu 1990 byl zvolen předsedou Československé meteorologické společnosti při ČSAV.

Do dalších let přejeme jubilantovi hodně zdraví, životního elánu a mnoho dalších osobních i pracovních úspěchů.

Doc. RNDr. Otokar Zikmunda, CSc. - šedesátníkem

Dne 28. listopadu 1990 se dožívá v plné pracovní svěžesti významného životního jubilea doc. RNDr. Otokar Zikmunda, CSc. Narodil se v roce 1930 ve Slavošovicích. Po absolvování reálného gymnázia v Čáslavi vstoupil v roce 1949 na tehdejší přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity v Praze a v roce 1953 dokončil studia meteorologie a klimatologie na matematicko-fyzikální fakultě UK. Hluboký zájem o meteorologii získal už na střední škole, kdy byl ovlivněn především publikacemi prof. Hanzlíka. Při studiu meteorologie na vysoké škole se díky prof. Brandejsovi seznámil s nejmodernějšími metodami meteorologie a klimatologie a byl jedním z jeho nejnadanějších a nejpracovitějších žáků. Ve studiu pokračoval u prof. Brandejse formou aspirantury, kterou dokončil v roce 1956 a získal titul kandidáta fyzikálně-matematických věd. V tomto období publikoval řadu významných prací z oboru objektivních předpovědních metod a podstatnou měrou se zasloužil o zavedení Fjortoftovy metody předpovědi absolutní topografie hladiny 500 hPa pomocí grafické integrace prognostické rovnice do synoptické služby Českého hydrometeorologického ústavu. Tyto práce publikoval jako vědecký pracovník Geofyzikálního ústavu ČSAV a Laboratoře meteorologie ČSAV. V roce 1962 přešel ve funkci odborného asistenta na matematicko-fyzikální fakultu UK, kde se v roce

1968 habilitoval. Docent Zikmunda publikoval několik desítek prací v oboru objektivních předpovědních metod. Zvláště významné pro československou meteorologii jsou dvě knižní publikace, s Dr. Škodou, CSc. kniha "Objektivní metody předpovědi v synoptické meteorologii" a s Dr. Bednářem, CSc. kniha "Fyzika mezní vrstvy atmosféry".

Doc. Zikmunda, pokračovatel školy prof. Brandejse, vychoval jako vysokoškolský učitel a školitel aspirantů celou řadu současných významných odborných a vědeckých pracovníků v meteorologii. V letech 1969 - 1972 působil jako vedoucí katedry meteorologie a klimatologie, potom jako zástupce vedoucího katedry geofyziky a meteorologie na MFF UK a v současné době vede znovuzřízenou katedru meteorologie.

Docent Zikmunda zastává mnoho významných funkcí. Kromě jiného je předsedou komise pro státní závěrečné zkoušky, komise pro rigorózní zkoušky a komise pro obhajoby kandidátských disertačních prací v oboru meteorologie a klimatologie. Je členem vědecké rady MFF UK, členem vědeckého kolegia astronomie a geofyziky ČSAV a zastává další vědecko-pedagogické funkce na příbuzných fakultách. Přednáší též na MFF UK v Bratislavě.

Docent Zikmunda je nositelem stříbrné medaile ČSAV "Za zásluhy a rozvoj ve fyzikálních vědách", které mu byla udělena v roce 1980, stříbrné medaile MFF UK v Praze téhož roku a v roce 1987 byl vyznamenán zlatou pamětní medailí "Za zásluhy o rozvoj kosmického výzkumu v ČSSR v rámci programu Interkosmos".

Přejeme doc. Zikmundovi do dalších let pevné zdraví, osobní pohodu a další pracovní úspěchy při výchově nových meteorologů i ve vědecké práci, které budou, jak pevně věříme, brzy oceněny vědecko-pedagogickým titulem profesora.

Doc. RNDr. Jaroslav Kopáček, CSc.

XI. Valné shromáždění ČSMS při ČSAV

XI. Valné shromáždění Československé meteorologické společnosti při ČSAV zahájil předseda Dr. Sobíšek. Vzhledem k tomu, že v době zahájení nebyl přítomen požadovaný počet členů, aby zasedání bylo usnášeníschopné, byla zařazena přednáška člena kores-

pondenta Vojtěcha Vítka "Pokraky v meteorologii".

Po velmi zajímavé a hodnotné přednášce bylo v 15 hodin VS znovu zahájeno. RNDr. Sobišek, který řídil zasedání ohlásil tento program:

1. Zahájení
2. Volba návrhové komise
3. Zpráva o činnosti ČSMS za funkční období 1987 - 1989
4. Zpráva o hospodaření ČSMS za funkční období 1987 - 1989
5. Zpráva revizní komise
6. Zpráva o výsledku voleb do HV v pobočkách
7. Diskuse
8. Usnesení
9. Závěr

Program byl všemi přítomnými schválen.

Úvodem referoval Dr. Sobišek o poradě předsedů vědeckých společností na níž byli přítomní seznámeni se změnami v ČSAV a tím i ve vědeckých společnostech. Bude ustavena "Rada vědeckých společností".

Následovala volba návrhové komise, do níž byli zvoleni Dr. Bednář, Dr. Munzar a Dr. Vaníček.

K bodu 3. - Zpráva o činnosti ČSMS za funkční období 1987 - 1989

Zprávu přednesl vědecký tajemník Dr. Bednář. Doplnil ji oznámením, že na základě usnesení mimořádného VS ČSMS, které se konalo dne 30. ledna 1990, podala ČSMS kolektivní přihlášku do mezinárodní nevládní organizace Eurasap a do hnutí "Zelený kruh". V Českých Budějovicích bude založena nová pobočka ČSMS.

V současné době má ČSMS 287 řádných a 5 čestných členů.

Zpráva tvoří přílohu 1 tohoto zápisu.

K bodu 4. - Zpráva o hospodaření ČSMS za funkční období 1987-1989

Zprávu přednesla hospodářka Dr. Vondráčková. Konstatovala, že Československá meteorologická společnost hospodařila uvažlivě, plánovaný rozpočet nebyl po celé funkční období překročen. Člen-
ské příspěvky byly splněny.

K bodu 5. - Zpráva revizní komise

Zprávu revizní komise přednesla Dr. Slabá. Revizní komise ve složení Dr. Slabá a Ing. Gregar vykonávala v každém běžném roce dvě plánované a jednu neplánovanou revizi. Poslední revize byla

dne 16. dubna t.r. Při revizích nebyla shledány žádné závady, deník i účty a doklady k nim byly shledány v pořádku a proto revizní komise navrhla odstupujícímu Hlavnímu výboru absolutorium. Valné shromáždění toto absolutorium jednomyslně odhlasovalo.

K bodu 6. - Zpráva o výsledku voleb do HV v pobočkách

V polovině dubna t.r. byli zvoleni tito zástupci pobočky Praha do HV: Doc. RNDr. Jaroslav Kopáček, CSc., RNDr. Milan Koldovský, RNDr. Josef Štekl, CSc., RNDr. Miroslav Škoda, CSc. /náhradník/, Ing. Karel Vašíček /revizor/. V souladu s novými stanovami pražská pobočka dále zvolila do HV RNDr. Jana Bednáře, CSc. /vědecký tajemník/ a RNDr. Helenu Vondráčkovou, CSc. /hospodářka/. V Hradci Králové byli jako zástupci do HV zvoleni: RNDr. Jaroslav Pícha, RNDr. Ladislav Metelka a RNDr. Karel Vaníček, CSc. V Brně byli zvoleni do HV RNDr. Miroslav Kolář, CSc. a RNDr. Jan Munzar, CSc.

Dále bylo VS seznámeno s tím, že nový HV na své ustavující schůzi, která se konala bezprostředně před zasedáním VS zvolil za předsedu ČSMS doc. RNDr. Jaroslava Kopáčka, CSc., za 1. místopředsedu RNDr. Jaroslava Píchu, za místopředsedu RNDr. Miroslava Koláře, CSc.. Další funkce místopředsedy zůstala t.č. neobsazena, bude jím zástupce pobočky z Českých Budějovic. / viz příl. 2/

K bodu 7. - Diskuse

Do diskuse přispěli Dr. Anýž, Dr. Bednář, Dr. Vaníček, Dr. Papež, Dr. Slabá a Dr. Munzar, kteří se zajímali o stav spolupráce s Meteorologickou společností Rakouska, o odběr zahraniční literatury na meteorologických pracovištích, o hospodárnost provozu meteorologického zpravodajství v Opletalově ulici, možnost umístění meteorologického panelu v hale hlavního nádraží v Praze a o současný stav připravované publikace Dějiny čs. meteorologie.

Po té se ujal slova nový předseda ČSMS doc. Kopáček. Poděkoval všem odstupujícím členům HV za jejich práci a především poděkoval odstupujícímu předsedovi za dlouholetou pečlivou a obětavou činnost v HV a v redakční radě meteorologického slovníku, který za jeho předsednictví byl dokončen a předán k vydání nakladatelství Academia. V současné době bude nutno vykonat ještě některé redakční práce a proto nový HV předpokládá, že bude s předsedou redakční rady dále spolupracovat.

Doc. Kopéček také nastínil rámcový program ČSMS. Hlavní výbor bude pokračovat a prohlubovat mezinárodní spolupráci s meteorologickými společnostmi sousedních států, bude pokračovat ve výměnách přednášek referentů s Meteorologickou společností NDR. Bude řešit otázku umístění meteorologických panelů i vhodnost umístění obrazovky ve výkladní skříni ČTK v Opletalově ulici. Z pražské pobočky vyšel návrh na ustavení Ekologické odborné skupiny v rámci ČSMS. Skupina bude ustavena, jejím mluvčím je Ing. Vladimír Navotný, který v průběhu I. pololetí t.r. předloží plán činnosti skupiny. Hlavní výbor bude nadále popularizovat meteorologii v tisku a ve sdělovacích prostředcích.

VS jednomyslně souhlasilo s ustavením Ekologické odborné skupiny.

K bodu 8. - Usnesení

Závěrem přednesl Dr. Bednář návrh usnesení / viz příl.3/, které bylo přítomnými jednomyslně schváleno.

K bodu 9. - Závěr

Valné shromáždění Československé meteorologické společnosti při ČSAV bylo ukončeno v 16,30 hodin. Podle presenční listiny se zasedání zúčastnilo 42 členů ČSMS a PhDr. Lenka Měchurová, vedoucí sekretariátu KOVS.

Příloha č. 1

Z p r á v a

o činnosti Československé meteorologické společnosti při ČSAV
za funkční období 1987 - 1989

1. Byly uspořádány dva odborné třídní semináře, v roce 1988 na téma "Využití a výchova odborníků v meteorologii" /Štítník, květen/ a v roce 1989 k problematice numerických modelů v meteorologii /Karrachov, září/.
2. Pobočky v Praze, Brně a v Hradci Králové pořádaly každoročně cykly přednášek pro členy ČSMS. Pražská pobočka zpravidla 12 přednášek, brněnská pobočka 7 přednášek a pobočka v Hradci Králové 5 přednášek.
3. Každoročně se uskutečňovaly 3 - 4 přednášky pro širší veřejnost na Lidových hvězdárnách. Pod patronací hradecké pobočky byla zorganizována putovní výstava družicových meteorologických

snímků, kterou dosud navštívilo cca 30 000 zájemců. Členové ČSMS se podíleli na přednáškové činnosti a meteorologickém zabezpečení akcí v rámci Aeroklubu a sportovního jachtingu. Řada členů ČSMS se podílela na publikační činnosti v oblasti popularizace meteorologie.

4. V Praze byl zajišťován provoz meteorologického panelu ve Františkánské zahradě. Vzhledem k její rekonstrukci byl tento panel na jaře 1989 dočasně přemístěn na Obchodní náměstí v Modřanech. Kromě toho probíhá informování pražské veřejnosti o meteorologické situaciprostřednictvím monitoru ve výkladní skříni ČTK v Opletalově ulici a členové ČSMS z řad pracovníků Vysoké školy zemědělské v Praze - Suchdole obsluhují meteorologický panel v areálu této vysoké školy.
5. Nakladatelství Academia byl na podzim roku 1987 předán dokončený rukopis Meteorologického terminologického a lexplikativního slovníku. Vydání je plánováno na rok 1991.
6. Rozvíjela se neformální spolupráce se Slovenskou meteorologickou společností při SAV, a to především na poli vzájemné podpory při pořádání jednotlivých akcí. Slovenská meteorologická společnost byla v Hlavním výboru ČSMS zastoupena dvěma delegáty.
7. Probíhala tradiční výměna informací s meteorologickými společnostmi v NDR a Maďarsku a byly navázány předběžné kontakty s Meteorologickou společností v Rakousku. V srpnu 1987 se uskutečnila v Brně 1. československo-maďarská meteorologická konference věnovaná problematice klimatických změn a v srpnu 1989 11. maďarsko-československá meteorologická konference na téma "Meteorologické prognózy a jejich využití v národním hospodářství" /Gödöllő/. Pokračovala pravidelná výměna referujících s Meteorologickou společností v NDR.
8. V rámci styků s ostatními vědeckými společnostmi při ČSAV probíhala výměna informací především s Československou bioklimatologickou společností a s Československou astronomickou společností.
9. Pro členy ČSMS byl dvakrát ročně expedován informační věstník.

10. V roce 1989 u příležitosti 30. výročí založení Československé meteorologické společnosti při ČSAV udělil Hlavní výbor čestná uznání dvaceti zakládajícím členům, kteří dlouhodobě aktivně pracovali v ČSMS a podobně deseti členům ČSMS. Další čestná uznání Hlavního výboru byla udělena takto:

V roce 1987 RNDr. Bořivoji Sobiškoví, DrSc. a
prof. RNDr. Vladimíru Peterkovi, CSc.

V roce 1988 R. Dr. Miroslavu Kolářovi, CSc. a
RNDr. Ing. Jaroslavu Rožnovskému, CSc. a
RNDr. Karlu Krškovi

11. Hlavní výbor ČSMS uskutečňoval ročně čtyři zasedání. V souvislosti s událostmi po 17. listopadu 1989 svolal na žádost pražské pobočky mimořádné valné shromáždění, které se konalo 30. ledna 1990 a schválilo nové znění stanov ČSMS.

12. Předseda ČSMS RNDr. Bořivoj Sobišek, DrSc. pracoval jako člen Komise pro organizaci vědeckých společností /KOVŠ/ při ČSAV.

13. Ke dni 30. 4. 1990 má ČSMS 287 řádných členů. Mimořádné valné shromáždění schválilo dne 30. ledna 1990 za čestného člena Karla Pejmla, čímž vzrostl počet čestných členů na pět.

14. Na základě usnesení mimořádného valného shromáždění dne 30. ledna 1990 se Československá meteorologická společnost přihlásila k iniciativě "Zelený kruh" a poslala přihlášku do mezinárodní nevládní organizace Eurasap.

Příloha č. 2

Zápis z ustavující schůze HV Československé meteorologické společnosti, která se konala dne 3. května 1990

Přítomni: RNDr. Jan Bednář, CSc., RNDr. Miroslav Kolář, CSc.
RNDr. Milan Koldovský, doc. RNDr. Jaroslav Kopaček, CSc.,
RNDr. Jan Munzar, CSc., RNDr. Jaroslav Pícha,
RNDr. Josef Štekl, CSc., RNDr. Karel Vaníček, CSc.,
RNDr. Helena Vondráčková, CSc.

Jako host přítomna vedoucí sekretariátu KOVŠ PhDr. Lenka Měchurová

Omluven : RNDr. Ladislav Metelka

Hlavní výbor zvolil na návrh RNDr. Koldovského za předsedu ČSMS jednomyslně doc. RNDr. Jaroslava Kopačka, CSc.

Dále zvolil RNDr. Jaroslava Píchu z pobočky v Hradci Králové I. místopředsedou a RNDr. Miroslava Koláře, CSc. z pobočky ČSMS v Brně za místopředsedu. Potvrdil RNDr. Jana Bednáře, CSc. jako vědeckého tajemníka a RNDr. Helenu Vondráčkovou, CSc. ve funkci hospodáře ČSMS. Oba posledně jmenovaní byli ve smyslu platných stanov ČSMS do funkcí navrženi pražskou pobočkou ČSMS.

Dále HV jednomyslně souhlasil s tím, aby se ustavila nová pobočka ČSMS v Českých Budějovicích. Tato pobočka po svém vzniku zvolí své delegáty do HV a z nich bude Hlavním výborem zvolen další místopředseda.

HV konstatoval, že pouze pražská pobočka zvolila svého zástupce do revizní komise / Ing. Karel Vašíček/ a vyzval pobočky v Brně a v Hradci Králové, aby v co nejkratší době v souladu s novými stanovami zvolili své zástupce, aby revizní komise mohla být řádně ustavena.

Příloha 3

U s n e s e n í

XI. Valného shromáždění ČSMS při ČSAV ze dne 3.V.1990

1. Valné shromáždění schvaluje:
 - Zprávu odstupujícího HV za funkční období 1987 - 1989
 - Zprávu hospodáře za funkční období 1987 - 1989
 - Zprávu revizní komise
 - Plnění usnesení mimořádného valného shromáždění ze dne 30. ledna 1990
2. Uděluje absolutorium odstupujícímu HV.
3. Bere na vědomí složení nového HV tvořeného zvolenými zástupci poboček, a to včetně rozdělení funkcí.
4. Ukládá novému HV:
 - Plnit schvalený plán činnosti na následující období, publikovat jej ve věstníku, aby mohl být projednan v pobočkách.
5. Souhlasí s vytvořením Ekologické pracovní skupiny v rámci ČSMS. Přípravou její organizace pověřuje Ing. Vladimíra Novotného.
6. Ukládá novému HV
 - aby se obrátil na HV Slovenské meteorologické společnosti při SAV s požadavkem realizovat vydání dějin čs. meteorologie.

S s ý l a b y p ř e d n á š e k

M. Škoda, H. Vondráčková:

Předpověď nebezpečných povětrnostních jevů využitím prognostické linky OFIN-ČHMÚ

24. října 1989

V rámci prognostické linky založené na 13 hladinovém modelu v sigma systému jsou kromě základní serie 64 zpráv GRID vysílány vyseky těchto zpráv GRID obsahující matici 11 x 5 uzlových bodů s krokem $1,25 \times 1,25^\circ$. Tyto údaje vstupují do programů nowcastingu SHMÚ pro předpověď nebezpečných meteorologických jevů.

Navíc pro Prahu /11520/ je vysílána zpráva GTEM obsahující předpovědi na 12, 24 a 36 hodin vertikálních profilů geopotenciálních výšek, teplot, směrů a rychlostí větru a relaticních vlhkostí pro izobarické hladiny 850 až 100 hPa.

Těchto profilů a prognostických tříhodinových přízemních tlakových tendencí se využívá v programu předpovědi bouřek metodou mnohonásobných kontingenčních tabulek a dále pro předpověď inverzí a stříhu větru pro letectví.

Střední kvadratická chyba /RMS/ tříhodinových tlakových tendencí se pohybuje v jednotlivých měsících od 0,7 do 0,9 hPa.

Průměrné roční hodnoty RMS za rok 1989 pro teplotu hladiny 850 hPa jsou u 12 hod. předpovědi $1,8^\circ$, u 24 hod. předpovědi $2,1^\circ$ a 36 hod. předpovědi $2,6^\circ\text{C}$. Analogické hodnoty pro geopotenciál jsou 17,9 m, 28,4 m a 37,9 m u směrů a rychlostí větrů $38^\circ/3,7 \text{ m/s}$, $42^\circ/4,4 \text{ m/s}$ a konečně $45^\circ/5,3 \text{ m/s}$.

Karel Vaníček :

Současné výsledky monitoringu ozónové vrstvy

7. listopadu 1989

Potvrzení periodicky vznikající tzv. "ozónové díry" nad Antarktidou vedlo k zvýšenému zájmu o monitoring a studium ozónové vrstvy. Data získaná z dosavadních pozemských a družicových měření se pečlivě analyzují, nové měřicí systémy se zavádějí. Pozornost se soustřeďuje především na možnou analogii ozónové díry nad severní polokoulí. Dosažené výsledky ukazují, že :

- ozónová díra nad severním pólem zatím nebyla potvrzena,

- ozónová díra nad Antarktidou dosáhla v r. 1987 své maximální rozšíření a poklesem ozónu až o 50% vůči normálu,
- v šířkách 30° - 60° N došlo v 80. letech ke snížení celkového ozónu o 1,7-3% /zima 2-6%. léto 0,5-2%/ vůči 70. letům,
- tyto skutečnosti potvrzují i dlouhodobá měření O_3 z observatoře ČHMÚ v Hradci Králové,
- teorii o antropogenním původu destabilizace ozónové vrstvy stále více potvrzují výsledky měření stratosférického chemismu,
- prognostické modely, které se velmi rychle zkvalitňují, ukazují na nebezpečí další redukce ozónové vrstvy - kvantifikace se však liší mimo jiné i v závislosti na scénářích emisí stopových plynů,
- některé rozdíly mezi modelovými prognózami a výsledky měření naznačují existenci dosud neznámého chemického mechanismu v atmosféře, který urychluje destrukci ozónu.

Československá účast na mezinárodním ozónovém programu spočívá především v dlouhodobém monitoringu celkového množství ozónu v atmosféře pomocí celosvětově standardizované techniky /Dobsonův spektrofotometr/ na pracovišti ČHMÚ v Hradci Králové. Výsledky analýzy naměřené řady / od r. 1962 / budou publikovány v r. 1990 až 1991.

Jan Pretel:

Změny vertikálních profilů v přízemní vrstvě atmosféry
5. prosince 1989

Přednáška shrnovala výsledky několika expedičních měření turbulentních vlastností mezní vrstvy atmosféry, která byla realizována ÚFA ČSAV v uplynulém období / za účasti pracovníků z NDR a SSSR/ nad různými kvalitami terénu.

Při interpretaci bylo přihlíženo zejména k hodnocení vlivu terénu na turbulentní toky hybnosti a teploty a na možnost aplikace závěrů podobnostní teorie pro podmínky horizontálně nehomogenního terénu. Analýza ukazuje, že použitelnost trojrozměrných vertikálních profilů teploty a větru silně závisí na stabilitních podmínkách a to i po jejich vhodné modifikaci. Je zaveden modifikační parametr, který zohledňuje změnu tečných Reynoldsovských napětí s výškou. Universální funkce po své modifikaci jsou použitelné pro stabilitní podmínky, kdy $z/L \approx -0,5$.

V příspěvku byly podány i některé odhady praktického využití / např. změny výšky ... /

/např. změny výšky mezní vrstvy s časem/ a jejich porovnání s výsledky sodarových měření pro vybrané meteorologické případy.

Pavla Kočíková:

Nepřímá sondáž atmosféry a "problém" zvaný oblačnost

27. února 1990

Jsou shrnuty dosavadní pokusy s analýzou oblačnosti a vlhkosti na základě údajů SYNOP, TEMP a počítačově zpracovaného vícekanálového obrazového záznamu z družic NOAA.

Pro analýzu vlhkosti a oblačnosti jsou využity i další údaje jako stav a průběh počasí, údaje o srážkách, kvantifikované definice oblačných typů z atlasu oblaků. Veškeré výsledky jsou demonstrovány ve formě vstupních polí prognostického modelu pracujícího v oblasti 46x41 bod s krokem 32 km, jejímž středem je Praha. Některé závěry:

1. Analýza oblačnosti v dané síti na základě údajů AVHRR je lepší než na základě údajů SYNOP. Lze ji použít např. ke zpřesnění profilů prvků spočtených z dat TOVS.
2. Z hlediska zavedení nové informace do této sítě je nejlepší použít pro zpracování okolí 8 x 8 obrazových bodů rektifikovaného snímku kolem uzlů prognostické sítě.
3. Jako nejvhodnější pro analýzu se ukazuje dodávání informace o stupni pokrytí oblačností a o převažující fázi oblačnosti, což použitý způsob zpracování snímku umožňuje.
4. K analýze vlhkosti a oblačnosti lze s výhodou použít dalších údajů SYNOP, např. o srážkách, o stavu a průběhu počasí.
5. Úpravy hlášeného množství oblačnosti, vyplývající z důsledné kvantifikace definic oblačnosti pro SYNOP, se neprojevují významně při analýze vlhkosti v tomto měřítku. Úspěšné jsou odhady výšek horních hranic oblačnosti tímto způsobem.

Petr Pešice :

Přístupy ke zpracování dat TOVS

27. března 1990

V přednášce byly nastíněny základní typy přístupů ke zpracování dat TOVS, rozdíly mezi nimi a rozvedeny některé nejvíce užívané metody. Pozornost byla věnována problematice oblačnosti v nepřímé sondáži - hlavně metodám detekce oblačnosti a eliminace jejího vlivu na výpočet vertikálních profilů. Byly též prezentovány

některé výsledky získané na ÚFA ČSAV pomocí programového vybavení TOVS ~~Export~~ Processing Package s některými dílčími úpravami /instalace na osobním počítači, využití aktuálních měření TEMP a SYNOP jako tzv. první přiblížení/. Zejména po zavedení aktuálních teplotních profilů bylo dosaženo středních kvadratických odchylek ve srovnání se sondážními výstupy mezi 2 a 3 K, s maximy v blízkosti povrchu / vliv oblačnosti/ a v oblasti tropopauzy / prudké změny vertikálního gradientu teploty/. Zdá se, že teplotní profily z nepřímé sondáže mohou sloužit jako další cenný zdroj informace např. pro předpovědní modely / při vyřešení problematiky asimilace dat/, zejména v mezoměřítku.

Jaroslav Jež, Štefan Tóth :

Určování horní hranice oblačnosti metodou vtahování a jeho verifikace pomocí radiolokačních měření

13. března 1990

První část přednášky se zabývala místem a úlohou metod pro určování intenzity vývoje kupovité oblačnosti a s ní spojených nebezpečných povětrnostních jevů v předpovědní praxi povětrnostní služby. Po připomenutí nejznámějších metod určování horní hladiny konvekce byla podrobně rozebrána metoda částice s vtahováním, její princip a jeden z možných způsobů její aplikace, který byl použit pro určování horní hranice oblačnosti.

Druhá část přednášky byla zaměřena na vyhodnocení úspěšnosti metody a jejího porovnání s klasickou metodou částice. Byly prezentovány výsledky vyhodnocení za období 1.4.1989 až 9.10.1989 v oblasti Čech. Vstupními daty pro porovnání byly údaje o horní hranici oblačnosti zjištěné radiolokačním měřením a vypočítané hodnoty horní hladiny konvekce z radiosondážních výstupů stanic 11520, 11467, 11653 a 11535. Do vyhodnocení byly zahrnuty vyhodnocené charakteristiky radiolokačních měření za 91 dní vybraných ze sledovaného období a 536 radiosondážních výstupů. Na konkrétních údajích bylo ukázáno, že metoda částice s vtahováním může ve více než 50 % případů vhodně doplnit a upřesnit výsledky klasické metody částice. Zároveň byla neznačeny další možnosti úpravy metody částice s vtahováním s cílem dalšího zkvalitnění dosažených výsledků.

Z a h r a n i ě n í č a s o p i s y

na základě podnětu předneseného na valném shromáždění dne 3. května 1990 zveřejňujeme seznamy odebíraných zahraničních časopisů tak, jak nám je poskytla jednotlivá meteorologická pracoviště :

Ústav fyziky atmosféry ČSAV

Boundary-Layer Meteorology
Atmospheric Environment
Quarterly Journal of the Royal Meteorological Society
Bulletin of the American Meteorological Society
Journal of the Atmospheric Sciences
Journal of Applied Meteorology
Journal of Climate
Monthly Weather Review

MFF UK Praha

Izvestija AN SSSR - Fyzika atmosféry i okeana
Journal of Climate
Meteorologija i gidrologija
Quarterly Journal
Monthly Weather Review
Referativný žurnal
Zeitschrift für Meteorologie
Acta hydrophysica
Bulletin WMO
Hidrotehnika
Időjárás
Report - International Met. Institute in Stockholm
Report - Department of Met. University of Helsinki
Optika atmosféry
Monthly Climatic Data for the World

Katedra geografie PřF MU Brno

International Journal of Climatology / A Journal of the
Royal Meteorological Society, Sheffield/
Meteorologische Rundschau / Organ der Deutschen Meteorolo-
gischen Gesellschaft, Berlin - Stuttgart/

Időjárás / Journal of the Hungarian Meteorological Service,
Budapest /
Zeitschrift für Meteorologie / Meteorologische Gesellschaft
der DDR, Berlin /
Meteorologija i gidrologija / Gosudarstvennyj komitet SSSR
po gidrometeorologii, Moskva/

Geografický ústav ČSAV Brno

Zeitschrift für Meteorologie
Időjárás
Meteorologija i gidrologija

Vysoká škola zemědělská, katedra krajinných meliorací a
a bioklimatologie AF, Brno

Zeitschrift für Meteorologie
Das Schrifttum der Agrarwirtschaft / Bundesanstalt für
Agrarwirtschaft , Wien /

Český hydrometeorologický ústav

Bulletin of the American Meteorological Society /USA/
Funkamateur /NDR /
Geliotechnika /SSSR/
Gerlands Beiträge zur Geophysik /NDR/
Gospodarka wodna
Izobretěnije stran mira
Izvěstija ANSSSR-Fyzika atmosfery i okeana
Izvěstija ANSSSR - Serija geografičeskoja /SSSR/
Journal of Applied Meteorology
Journal of Climate
Meteorological and Geoastrophysical Abstracts /USA/
Meteorologija i gidrologija /SSSR/
Meteorology and Atmospheric Physics
Ochrona powietrza /Polsko/
Radio /SSSR/
Referativnyj žurnal -- serie Meteorologija i klim. /SSSR/
Referativnyj žurnal -- Serie Vozdušnyj transport /SSSR/
Tellus /Švédsko/

Theoretical and Applied Climatology / Rakousko /
Vodnyje resursy / SSSR /
Wasserwirtschaft - Wassertechnik / NDR /
Weather / Anglie /
Zeitschrift für Meteorologie / NDR /
Acta hydrophysica / NDR /
Australian Journal of Physics / Austrálie /
Australian Meteorological Magazine / Austrálie /
Bulletin WMO / Švýcarsko /
Deutsche Gewässerkundliche Mitteilungen / NSR /
Időjárás / Maďarsko /
Journal of the Meteorological Society of Japan / Japonsko /
Mausam / Indie /
Meteorologičeskij žurnál / SSSR /
La Météorologie / Francie /
Monthly Climatic Data for the World / USA /
Promet / NSR /
Vedráttan / Grónsko /
Vestnik MCVII / SSSR /